

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai Lapkritis - November 3, 1965 Nr. 119

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

IŠRYŠKINKIME KOMUNIZMO PRIGIMTĮ

Richardo M. Nixono laiškas
manifestacijos vadovybei

I mano Baltijos bičiulius:

Apgailestauju, kad negalėsiu dalyvauti Lapkričio 13 Manifestacijoje Madison Square Garden, New York City. Tą savaitgalį išvyksiu Europą.

Jaučiu gilią simpatiją Baltijos valstybių, Estijos, Latvijos ir Lietuvos, reikalui ir būčiau dėkingas, jei komitetas rastų galimybę mano neatšaukiamą tuo reikalu nusistatymą pareikšti estams, latviams ir lietuviams, lygiai kaip visiems pavergtų kraštų bičiuliams, kurie tik ten dalyvaus.

Aš visad nuosekliai remiau Rytų Europos pavergtų tautų tautinės nepriklausomybės atstatymo aspiracijas. Tiek dviejų kadencijų metu viceprezidento poste, tiek ir kitose pozicijose visuomet užėmiau tvirtą poziciją komunistų pavergtų tautų išlaisvinimo klausimu. Tikėjau tada, kaip lygiai ir dabar tikiu, kad Baltijos respublikų, Estijos, Latvijos ir Lietuvos aneksija 1940 metais buvo di-

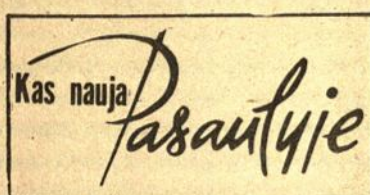
deliu tarptautinės teisės su-
laužimu. Sovietams panei-
giant savarankiško apsi-
sprendimo teises. Šis nu-
sikaltimas Baltijos tautų
atžvilgiu neprivalo būti at-
leistas. Amerikonai niekad
neprivalėtų pripažinti da-
bartinius Baltijos valstybių
režimus. Priešingu atveju
būtų pripažįstamas teisėtu-
mas prisijungimo jėga, ge-
nocido, ekonominio išnaudo-
jimo ir socialinės degrada-
cijos. Mūsų vyriausybė nie-
kad nesutiko pripažinti de-
jure Talino, Rygos ir Vil-
niaus marionetinių režimų.

Džiugu, kad estų, latvių
ir lietuvių kilmės amerikoi-
nai nesate palikę tautiečių
už geležinės uždangos sa-
vam likimui.

Jūsų, kaip laisvos visuo-
menės narių, pareiga nuo-
lat priminti mūsų krašto
žmonėms tikrąją pasaulinio
komunizmo prigimtį. Jūs ir
jūsų giminės Baltijos vals-
tybėse yra nukentėję nuo
sovietinio režimo, todėl jūs
esate geriausiai kvalifikuo-
ti iškelti komunistinių uzur-

patorių nusikaltimus. Ti-
kiu, kad jūsų Laisvės Ma-
nifestacija savo tikslais at-
kreipti Jungtinių Tautų dė-
mesį į kolonialinį Estijos,
Latvijos ir Lietuvos statu-
są yra pagirtina akcijos
forma. Leiskite man palin-
kėti sėkmės jūsų Laisvės
Manifestacijai, kad laisva-
sis pasaulis nepamirštų da-
bartinių trijų Baltijos tau-
tų kančių.

Komitetas Lietuvos Ne-
priklausomybei Atstatyti
kviečia visas organizacijas
dalyvauti Lapkričio 13 d.
New Yorke — Madison
Square Garden ir eisenoje
į Jungtines Tautas SU SA-
VO VĖLIAVOMIS.

* JAV RUOŠIASI pašaukti į ka-
riuomenę didesnę skaičių vedusių
vyrų ir studentų. Tūkstančiai jų
jau bus uniformose prieš Kalė-
das.

* NEGRAI SULAIKĖ negrų de-
monstrantus, Georgijos valstijoje,
Lincolnton miestelyje. Dr. M.L.
Kingo organizacijos narių suruoš-
ta demonstracija susidūrė su vie-
tos negrų grupe, kurios vadovai
pareiškė nepasitenkinimą sutruk-
dytu mokslu jų vaikams. "Kaip ga-
lime savo vaikams suteikti moks-
lą, kai jį marširuojate kiekvie-
ną dieną?... Tai turi liautis. Mū-
sų vaikai bijo eiti į mokyklas
dėl visos šios betvarkės".

* SENATORIUS ROBERT KEN-
NEDY kelia Social Security pen-
sijų padvigubinimo klausimą,
sistam išlaidas padengti pakei-
liant mokesčius.

* JAV PASITIKRINO JTO de-
legacijose, kur paaikškėjo, kad
Raud, Kinija dar neturės šiemet
galimybių patekti į šią organi-
zaciją. Be to, Valst. Sekretori-
us Dean Rusk esąs suskalčia-
vęs, kad 65 valstybių atstovai
privačiai remia JAV politiką Viet-
name, apie 20-25 esą neturį tuo
reikalu savo nuomonės.

— Koki bažnyčios santykiai su
valdžia? -- klausė Vakarų So-
vietijos laikraščio Westdeutsche
Allgemeine Zeitung koresponden-
tas vieną iš vadovaujančių Vil-
niaus kunigų. Atsakymas buvęs
ištartas lietuviškai ir visai tylu
balsu. Vertėjas atsakymą kores-
pondentui perdavęs tokiais žo-
džiais: -- Neturime sunkumų...

Pasikalbėjimą taip atpasako-
damas, korespondentas paliko at-
virą klausimą, ar tiksliai jam
buvo išverstas tas kunigo atsa-
kymas. Paprastai Lietuvoj dabar
praktikuojamas atsakymas į to-
kius nepažįstamų asmenų klaus-
nėjimus yra -- negalima skus-
tis. (E)

Ohio lietuviai gydytojais paskyrė 1000 dolerių premiją rašytojui M. Venclauskui

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija šiais metais 1000 dolerių premiją paskyrė rašytojui Mykolui Venclauskui, parašiusiam jaunimui daug scenos veikalų, tarp kurių "Užburtoji Dodelė" ir "Burtininko Pinklėse" buvo dideliu pasisekimu vaidinamos lietuvių kolonijose. Premija buvo įteikta gydytojų draugijos metiniame bankete spalio 30 d, Clevelande. Nuotraukoje rašytojas M. Venclauskas priima 1000 dolerių čekį iš dr. A. Martusevičiaus-Martaus. Toliau matyti Ohio Lietuvių gydytojų žmonių pagelbinio komiteto atstovė dr. K. Martusevičienė.

V. Plūdžinsko nuotrauka

STALINO PRISIKĖLIMAS

LĖTAI, BET KASDIEN VIS DAUGIAU RYSKĖ-
JA NAUJAS STALINO KULTAS SOVIETIJO-
JE. — JO ŽIAURUMAI UŽMIRSTAMI, TAČIAU
GERBIAMA KIETA, BET "TEISINGA" RAN-
KA. — PRIE STALINO KULTO ATGIMIMO
DAUG PRISIDĖJO KARIUOMENĖ, KURI UŽ
TAI GAVO DAUGIAU LAISVĖS IŠ PARTIJOS.
— NAUJAS STALINIZMAS YRA DAUGIAU
PATRIOTISKAI — RUSISKAS, NEGU BET KU-
RI ANKSTYVESNĖ KOMUNIZMO VERSIJA.

Vytautas Meškauskas

"Niekas nemini jo vardo. Jo
nerasi laikraščiuose, negirdėsi
per radiją, nepastebėsi televizij-
oje. Nė vienas ministeris, nė
vienas pareigūnas jo viešai neiš-
tars. Jo paveikslai dingę iš įstai-
gų, jo raštai iš knygų lentynų. Vos
tik metams nuo jo nuvertimo pra-
slinkus, Nikita Chruščiovas 230
milijonų sovietinių piliečių virto
tik istoriniu faktu.

Vieniems metams praslinkus
vėl pradeda ryškėti bruožai to
žmogaus, kurio atminimą Nikita
Chruščiovas norėjo nustumti į še-
šėlį: Josefas Visarionovičius Sta-
linas vėl čia" -- taip dramatiškai
Der Spiegel atvaizduoja Stalino
kulto atgimimą sovietijoje.

Stalino vardas linksniuojamas
laikraščiuose ir žurnaluose. Jo
paveikslai rodomi kino ekranuo-
se ir kabo kariuomenės muziejuje.
Jo artimiausi bendradarbiai
Molotovas, Malenkovas ir Kaga-
novičius -- 1957 metais paskelb-
ti partijos priešais -- vėl tyliai
reabilituoti. Jo ministeriai grįž-
ta į Kremlį. Jo ankstyvieji raš-
tai vėl virto moksline literatūra.
Ir jo kėdė Potsdamo Cecilienhof
pilyje, kurioje jis sėdėjo Pots-
damo konferencijos metu, vėl ro-
doma turistams kaip kulminaci-
nis punktas.

Toks Stalino "prisikėlimas" dar
neriškia, kad Sovietija grįžta
prie jo laikų teroro, tai daugiau
partijos pareigūnų atsakymas į
Chruščiovo laikais pradėtą "li-
beralizmo" erą.

Chruščiovo tikinai eksperiment-
tai nedavė laukiamų rezultatų. Gy-
ventojų aprūpinimas pablogėjo,
Pareigūnai gerokai apsilėjo,
drausmė nusmuko.

Konfliktas su kiniečiais veikė
ir rusų pavergtas tautas: sateli-
tai pradėjo vesti savarankiškesnę

politiką, truputį flirtuoti su Vaka-
rais, pagaliau konfliktas su Pekin-
u paraližavo Maskvos laisvę už-
sienio politikoje.

Chruščiovas atsakomybę už
visus blogumus bandė suversti

Stalinui ir stalinizmui, tačiau pra-
eities baismų atsiminimas greitai
bluko ir šiandien Stalinas yra
piešinamas teigiamais bruo-
žais:

1. Stalinas, kaip valdovas, bu-
vo labai griežtas, bet teisingas,
net kolonkečiams jis leido lai-
kyti "privatų" karvę;

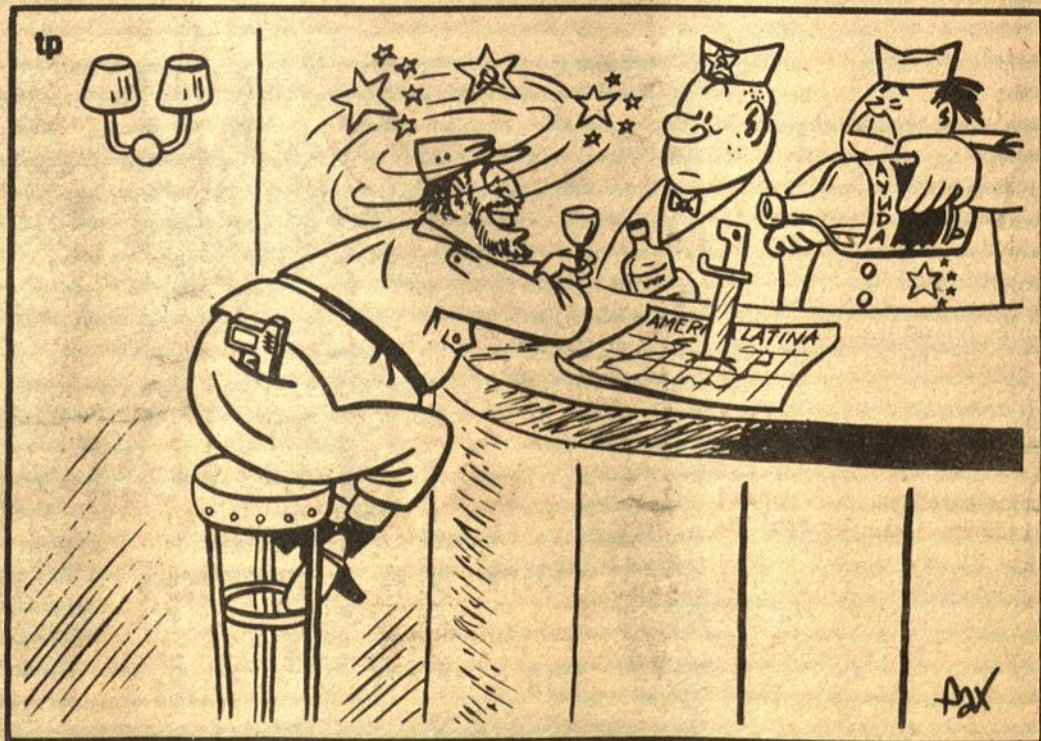
2. Stalinas, kaip karo vadas,
nugalėjo Hitlerį ir užėmė Ber-
lyną;

3. Stalinas buvo diplomatinio
meistras, Jaltos ir Potsdamo kon-
ferencijose toli į Vakarus nustu-
męs sovietų imperijos sienas.
Tai yra oficialus dabartinis
Brežnevo-Kosyginio Stalino val-
davimo būdas, Ir toks Stalino pa-
veikslas dominuoja Sovietų Są-
(Nuotrauka 1 psl.)

Naujasis ALTS Rytų Apyg. pirmininkas

Algirdas Jonys, naujasis Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Rytų Apygardos pirmininkas. Plačiau apie įvykų apygardos suva-
žiavimą 6 psl. V. Gruzdžio nuotrauka

Castro: -- Dar stiklinuką ir pasakysiu, kaip aš tikiuos užkariauti Pietų Ameriką...

STALINO PRISIKĖLIMAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

jungos oficialiame ir neoficialiame gyvenime. Apie tikrinius reformatorius, kaip Charkovo profesorius Libermanas, kurio veidu savo viršelį papuošė Time magazinas, Sovietijoje niekas nėra girdėjęs, išskyrus siaurą specialistų būrelį.

Grįžimas prie "Stalino metodu" davė sovietams gerų rezultatų: a). aprūpinimas maistu vėl pagerėjo, prie ko daugiausiai prisidėjo leidimas kolūkiečiams daugiau gaminti "privatiai"; b). santykiai su raudonąja Kinija kiek atslūgo, dabartinė polemika yra lyginama su 1962 m. polemikos lygiu; c) satelitai pajuto griežtesnę Kremliaus ranką. Išorinėje Mongolijoje ir Bulgarijoje laiku buvo susukti prokinietiški elementų sąmokslai, Maskvos prestižas vėl pakilo Šiaurinėje Korėjoje ir Šiauriniame Vietname.

Chruščiovas iš politikos išjungė saugumo policiją (KGB). Bet jį pašalinus, tos institucijos vertė vėl smarkiai pakilo. Visoje sovietijoje pasirodė knygų ir straipsnių, keliančių sovietų saugumo ir šnipų heroizmą. Ypač buvo pagerbtas buvęs vokiečių spaudos agentūros korespondentas Tokio Richard Sorge, kuris pranešęs tiksliai vokiečių užpuolimo datą ir vėlesniais savo pranešimais iš Japonijos sostinės leides Stalinui atitraukti savo divizijas iš Azijos ir mesti jas į Vakarų frontą. Sorges garbei sovietų paštas išleido net specialų ženklą. Filmomis sovietų piliečiai buvo įspėti nesibroliauti su užsieniečiais, kurie beveik visi esą šnipai. Esą net Benny Goodman džazo orkestre, kuris 1962 m. keliavęs po sovietiją, buvo 4 CIA agentai.

Šiandien toną viešajam gyvenimui duoda buvę saugumiečiai -- CK narys saugumo reikalams Aleksander Šelepін, KGB šefas Semičastny, Komsomolo vadas Sergej Pavalov ir Vladimir Stepakov.

Stepakovas vadovauja visai pasaulėžiūrai. Ne tik partijos gyvenime, bet ir bendrajame. Jis vadovauja partijos kovai prieš buržuazinę ideologiją, nerūpestin-

gumą ir supuvusį liberalizmą...

Komsomolo šefas Pavlov reikalauja, kad jaunimas ruošytųsi ne patogiam gyvenimui, bet kovai. Sovietijai esą reikalingi kovotojai, bet ne skeptikai.

Daug didesni negu bet kada vaidmenį sovietiniame gyvenime vaidina kariuomenė, t.y. jos maršalai. Ir jie garbina Staliną. "Novy Mir" žurnale maršalas Konievas 58 psl. straipsniu iškėlė Stalino strateginius gabumus.

Kaip šioje vietoje esame minėję, Stalino oficialus prisikėlimas prasidėjo šių metų gegužės 8 d. Tada sovietija šventė 20 metų Vokietijos nugalėjimo sukaktį ir Brežnevas pirmą kartą viešai paminėjo Stalino vardą. 5.000 aukščiausių pareigūnų, susirinkę Kremliaus didžiojoje salėje, tą paminėjimą sutiko ovacijom.

Kariuomenės reikalavimai padidinti jos naudai sunkiosios pramonės gamybą chemijos pramonės, dirbančios daugiau gyventojų naudai, sąskaiton, buvo patenkintas.

Šių metų birželio 3 d. Brežnevas, kalbėdamas kariūnų išleistuvėse, davė suprasti, kad partija ateityje susilaikys nuo per didelio kišimosi į kariuomenės reikalus. Kariuomenės organas Raudonoji Žvaigždė partiją ir komsomolą pavadino kariuomenės "patikimais šulais", iki šiol partiją buvo vadinama "vadu".

Liepos 11 d. kariuomenei nusilenkė ir Kosyginas. Iki to laiko jis buvo laikomas lengvosios pramonės šalininku, dabar Volgagrade, buvusiam Stalingrade, pirmenybę jis vėl atidavė sunkiajai pramonei, kaip Stalinas.

Pagaliau ir Kosyginą sumanymas padidinti 200.000 įmonių direktorių teises, leidžiant jiems griebtis iniciatyvos, nepraejo taip lengvai, kaip iš pirmų pranešimų atrodė. Tiesa, CK tuojau pritarė, bet kai tas pasiūlymas buvo perduotas Aukščiausiai Tarybai, toji išrinko 50 žmonių komisiją "papildymui ir pakeitimui". Tai komisijai pirmininkavo gudas Kyrill Masurov, senas stalinistas. To nepaisant, Kosyginas pozicijos laikomos nesužėstomis, nes jis šalia Brežnevo paskirtas svarbiausiu kal-

bėtoju 1966 m. kovo 29 d. Šaukiamam XXIII partijos kongresui.

Pabaigai būdinga smulkmena. Švedų mokslų akademija šių metų literatūros premiją suteikė Michailui Šolochovui. Atrodo, kad čia daugiau nūlėmė politiniai, bet ne literatūriniai sumetimai. Naujas laureatas netrukus įspėjo savo jaunesnius kolegas, kad tie "neflirtuoti" su liberalizmu. Girdi, jie "turi žinoti, kad mes visus tokius kliudytojus negailestinai užregistruojame".

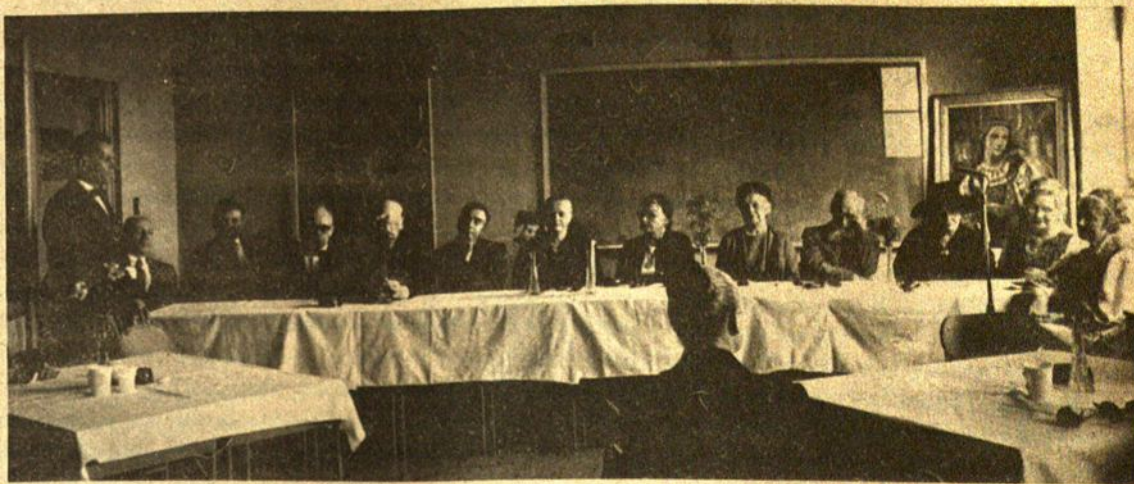
Vienas iš tokių kliudytojų, kaip tik pačiu laiku, buvo uždarytas tylliai į kalėjimą. Tai buvo Novy Mir literatūros kritikas Andrej D. Siniavski. Jo "nusikaltimas" buvo tas, kad jis žydiška "Abram Tertz" slapyvardė parašė ir leido užsienyje išleisti dvi satyrinio pobūdžio knygas: "Byla prasideda" (1959 m.) ir "Fantastiškos istorijos" (1962 m.).

Suėmimas buvo tikra sensacija Vakarų "kremnologistams" nuo Washingtono iki Bonnos, Siniavski, 40 m. amžiaus, jiems buvo žinomas, kaip neblogas kritikas, besilaikęs "oficialios" linijos, tačiau reiškęs daug simpatijos ankstyvesniam Nobelio premijos laureatui Borisui Pasternakui ir parašęs apibraižas (essays) apie Picasso bei Robert Frost. Anot Time, jis atrodė kilęs iš rusiškos ortodoksinės aplinkumos. Tuo tarpu Abram Tertz buvęs aiškus žydiškos "Welt-schmerz" versijos atstovas.

Ar tas suėmimas reiškia ir griežtesnio elgesio su literatais pradžia, dėl to žinovai dar ginčijasi. Jie mano, kad Brežnevo-Kosyginos režimas nenori didesnio triukšmo, panašaus į Pasternako sukelto. Šiaip ar taip, sovietų piliečiui liko nedidelis pasirinkimas. Abram Tertz rašė:

"Net ir pats liberališkiausias Dievas duoda pasirinkti tik vieną laisvę: tikėti ar netikėti. Komunizmas siūlo maždaug tą patį. Jei tu nenori tikėti, gali eiti į kalėjimą -- kuris jokių būdu nėra blogesnis už pragarą." Jis pasirinko.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

Chicagos birutiniųjų sukaktuvinio minėjimo garbės prezidiumas. Iš kairės: A. Juškevičius, J. Tamulis, J. Jasaitis, A. Volokaitis, gen. S. Dirmantas, Tėv. J. Kubilius, G. Musteikienė, dr. V. Sruogienė, S. Statkevičienė, prof. A. Varnas, S. Oželienė, M. Babickienė ir L. Stasiūnienė. V. Noreikos nuotrauka

IŠ JAV LV CENTRO VALDYBOS POSĖDŽIO

Bendruomenės veikla šakota ir plati. Todėl ir Centro valdyba veiklai aptarti ir vykdytiniams uždaviniais nustatyti dažnai renkasi posėdžiams.

Bendruomenei pristatyti

Nors daug apie Bendruomenę buvo rašoma ir kalbama, bet dar dažnai sutinkame lietuvių, kuriems pati Bendruomenės prasmė ir mintis dar nėra pakankamai ryški. Ypatingai Bendruomenės minties, prasmės ir idėjos išaiškinimas reikalingas anksčiau į JAV atvykusių kartai ir jų vaikams. Taip pat ir daliai naujųjų ateivių reikalinga didesnio bendruomeninio supratimo ir sąmoningumo. Centro valdyba išleis dvi knygeles Lietuvių Bendruomenės pristatymo reikalu. Viena jų bus anglų kalba. Ją ruošia JAV LB Tarybos narys dr. Antanas Klimas.

Brošiūra lietuvių kalba ruošia PLB valdybos vicepirmininkas Stasys Barzdukas. Tikimasi, kad šie leidiniai bus išspausdinti dar šiais metais.

Žvilgsnis į 50ties sukaktį

1968 metais sueina 50 metų nuo Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo. Nors dar iki 69-tųjų metų yra daugiau du metai laiko, bet tinkamam šios sukakties atžymėjimui jau reikia dabar pradėti ruoštis. Be to, tais pačiais metais įvyks Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas ir III-ji JAV ir Kanados lietuvių šokių šventė.

Centro valdyba aptarė eilę uždavinių, kuriuos reikėtų atlikti geresniam Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 50-ties metų sukakties atžymėjimui. Peržiūrėtas dailininko Zenono Kolbos paruoštas projektas kilnojamos parodos, kurioje nuotraukomis, braižiniais ir kt. būtų pavaizduotas Nepriklausomos Lietuvos kultūrinis, švietimo, ūkinis ir kitų sričių gyvenimas.

Nauja apylinkė ir kiti reikalai

Organizuota Lietuvių Bendruomenė padidėjo vėl viena apylinkė. New London, Conn., lietuviai, kurių ten yra apie 50 asmenų įskaitant ir vaikus, susiorganizavo į LB apylinkę. Pirmąją valdybą sudaro: Gediminas Vildžius, Audronė Pakštienė ir Stasys Miknias.

Apylinkės sudarymas rodo tos nedidelės kolonijos aiškų apsisprendimą už tautinį išlikimą ir Bendruomenės reikšmės supratimą.

Dar yra daug lietuviškų kolonijų, kuriose LB apylinkės galėtų būti sudarytos. Vietoje neatsirandant pasiryžėlių imtis sunkaus, bet reikšmingo darbo apylinkių sudarymo uždavinys neįvykdomas, kas, be abejo, nenaudinga nei organizuotai Lietuvių Bendruomenei, nei pastangoms tautinei gyvybei išlaikyti.

Birutininkės prie laisvės paminklo Chicagoje, M. Tumienė, M. Babickienė, S. Toliušienė ir L. Stasiūnienė. V. Noreikos nuotrauka

Lituanistikos literatūros sekcija užsimojo paruošti lietuvių literatūros istoriją anglų kalba, jei paruošus atsirastų kas ją išleistų. Centro valdyba apsvačiusi nutarė, kad lietuvių literatūros istorija anglų kalba būtų labai naudinga, todėl nusprendė jos išleidimu pasirūpinti.

Mokytojų konferencijos turi didelės reikšmės lituanistinio švietimo darbui. Todėl š. m. lapkričio mėn. 27-28 dienomis švietimo Taryba mokytojų konferenciją organizuoja Chicagoje.

Į konferenciją kviečiami atvykti visų JAV veikiančių lituanistinių mokyklų atstovai bei LB apylinkių švietimo srities vedėjai. Centro valdyba priėmė konferencijai surengti numatytų išlaidų samatą.

Posėdyje dar buvo paliesi demonstracijų New York'e, dainų šventės, jaunimo kongreso, Kultūros Fondo leidinių ir kiti klausimai.

Posėdis įvyko 1965 m. spalio mėn. 22 dieną Jaunimo Centre, Chicagoje.

Kostas Januška

A. SMETONOS

MONOGRAFIJA,

parašyta A. Merkelio,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerosios pusės ir iškeliami trūkumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišplatinas.

Kol dar ne vėlu, užsakykite tą didelio formato, 786 psl., kietais viršeliais leidinį, siunčiant čeki ar pašto perlaidą:

K. POCIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313

arba

DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

KAINA — 12,50 DOL.

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

ATIDARYK BONKĄ UGNYJE DARYTO SKONIO SAVO BIČIULIUI

Pavaišink jį stipriu, atmintinu Stroh's skoniu... vieninteliu amerikietišku alumi, darytu tiesiogine ugnimi. Tuo būdu jis daromas, kad jūs ir visi jūsų bičiuliai galėtumėte išimtinu ugnyje darytu skoniu. Populiarusis Stroh's... turi skonį, kurį kiti norėtų turėti.

Stroh's

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

GYVOJI PARAMA GYVIESIEMS

Skaitėme spaudoje, kad baigiama paruošti dr. J. Balio knyga "Lietuvių liaudies pasaulėjauta". Tai knyga išleisti lėšas skyrė LTA Sambūris Chicagoje. Sambūris sudaro tautinių korporacijų filisteriai. Neseniai Santaros - Šviesos Federacija rašytojui M. Katiliškui suteikė stambesnę sumą, įgalinančią pasižvelgti kūrybiniam darbui. Spalio 30 d. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija savo metinę premiją paskyrė rašytojui M. Venclauskiui.

Draugo kultūriniam priede (spalio 30 d.) P. Mils, pastebi (Mintys apie gyvuosius Vėlinių progą), kad "vienur kitur pastebime ir kilnių visuomenės motų, kurie gyvuosius savo narius sugeba laiku ir deramai ne vien moraliai, bet ir medžiaginai paremti, naują kūrybinę kibirkštį įžiebt".

Gera, kai krepšiamas dėmesys į savo organizacijos narių kūrybinį užsimojimą, gerai, kai pagalbos ranka ištiesiama ir ne siaura prasme savo organizacijos nario, o visuomenės naujingo ir kūrybingo žmogaus paramai. Čia ir atžymėtinas Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos mostas, kur kasmet tos Draugijos sprendimu paremiamas tas ar kitas paramos vertas kultūrinis darbas. Ohio lietuviai gydytojai savo kasmetine premija papildė Draugo bendradarbio J. Mils mintis ("...kiti mūsų kultūriniai sambūriai, nesvarbu kokiais vardais jie besivadintų, gali ir privalo dažniau ir stipriau paremti savo vienminčius narius, kurie tokios paramos yra būtina reikalingi", kad nebūtina remti vien "savo vienminčius narius", bet ir tuos reikalinguosius paramos, kurie gali tai ar kita organizacijai ir nepriklausyti. Profesinės organizacijos tik tada ir pateisina savo egzistenciją, kada jos savo parama jungiasi į bendrą kultūrinį

pastangų skatinimą savo parama.

Pabaigoje P. Mils, rašo:

"Pagaliau, jei ryžomės kultūros reikalams sutelkti milijoninį lėšų fondą, tai paieškotume ir kad daktaro Razmos, kuris pasirūpintų laiku paremti dar tebegyvuos kultūrininkus, kurių kūrybiniai atsieimai lietuvių tautai liudys visų mūsų čia buvimą ir tada, kai puošnūs antkapiai net vaikų vaikaitių jau bus nebelaikomi." Štai, Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija ir yra ta organizacija, kurios nariai yra stambiai paremę ir Lietuvių Fondą, o kartu randa būdų ir priemonių, kaip paremti ir gyvuosius mūsų kūrėjus.

Tų visų paramų eilėje įsiriškia Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga ir Vilties draugija. Be ALT S-gos paramos nebūtų pasirodęs stambus ir lietuvių istorijai svarus A. Merklio veikalas A. Smetonos monografija. Be ALT S-gos pastangų ir paramos vargu ar viena Vilties d-ją pajėgtų išlaikyti ir leisti laikraštį "Dirva", išleisti, kad ir retokai, bet vistiek papildant mūsų knygų eilės R. Spalio, V. Ramono, Alės Rūtos ir A. Nasvyčio-B. Armonienės kūrinius.

Šio metu vyksta vėjus rodo, kad ALT S-gos ir Vilties d-jos pastangos darniai įsiriškia į mūsų kultūrinės veiklos palaikymo ir skatinimo darbą. To darbo rezultatai duoda visokeriopą naudą. Tai nėra vien bludžeto subalansavimo reikalas. Didesnis lėšų sukaupimas įgalina paremti mūsų pačios žmones, kelti mūsų pačios kultūrinį ir visuomeninį lygį, įgalina pagalvoti ir planuoti knygų leidimą. Iš tikrųjų, kad taip visos organizacijos aktyviai ir planingai sukurstų, negalėtume nusiskųsti nei talentų stoka, nei jiems reikalinga parama. (J.Č.)

ALT SUKAKTUVINEI

KONFERENCIJAI PASIBAIGUS

Dvi dienas posėdžiavo iš visos Amerikos susirinkę į Chicago ALT atstovai. Čia noriu patiekti Dirvos skaitytojams keletą įdomesnių tos konferencijos momentų, kurių greičiausiai nerasime kituose laikraščiuose.

Ilgametis ALT pirmininkas L. Šimutis, padaręs 25 metų ALT veiklos apžvalgą, patiekė suvažiavimo dalyviams didelę staigmeną. Jis pareiškė, kad iš ALT valdybos pasitraukia. Kiti valdybos nariai bandė jį perkaltinti motyvuodami, kad jis dar Lietuvos ne išvadavo bei sau įpėdinio nepa-ruošė, tačiau tai buvo tik bergždžios pastangos. Suvažiavimas,

pagerbdamas L. Šimutį išrinko jį garbės pirmininku.

Kiti du ilgamečiai ALT valdybos nariai savo kalbose prisiminė, kad jie buvo verčiami iš kėdžių, bet jie neslėpė pasitenkinimo, kad išsilaikė, nors ALT valdyboje padaryti pakeitimai buvo labai nemalonūs.

Inž. Bartkus supažindino suvažiavimo dalyvius su liuanistinio veikalo anglų kalba turiniu. Suvažiavimo dalyviai netik kad pritarė, bet ir pagėdavo, kad tas leidinys kuo greičiausiai pasirodytų rinkoje. Taigi, žadama už poros metų išleisti dokumentuotą anglų kalba liuanistinį veiklą, grei-

čiausiai dviejuose tomuose apie tūkstančio puslapių apimtį.

Jau kelinti metai iš eilės ALT konferencijose karštai ginčijamasi dėl ALT praplėtimo, taigi, kad į ALT sudėtį būtų primuma daugiau organizacijų, o į ALT valdybą daugiau naujų narių, tačiau kai kurios grupės tam atkakliai priešinosi ir nenori jokių pakeitimų. Jie sustingimą vadina solidrumu, ALT esantį monopolį -- demokratija, užgauliojimus -- parlamentarizmu, naujų jėgų ir naujų veidų į ALT priėmimą -- jomarku.

Dėl to ir nenuostabu, kad šiemet Studentų S-ga savo atstovų į ALT ir nepaskyrė, nes pagal esamą tvarką, jų atstovas gali patekti valdybon tik kas ketvirtį metai. Neatsižvelgta nė į Studentų atstovų prašymą, nei į ALT pirmininko L. Šimučio pasisakymą už valdybos praplėtimą. Tą kovą pavaizduosiu "žavingu" apsišaudymu tarp M. Vaidylos ir Dr. Remeikio. M. Vaidyla, kovodamas prieš ALT praplėtimą, pasakoją Kudirkos tilto prisiminimus, perspėdamas, kad ALT nebūtų lopomas naujomis organizacijomis, nes kitaip tas tiltas sugrius, Dr. Remeikis atsikirsdamas priminė Maironio Čičinską ir nurodė, kad ano veto sugriovė Lietuvą, o M. Vaidylos veto sugriaušias ALT.

Didžiausios suvažiavimo laiko dalies pareikalavo įstatų 10 ir 17 paragrafų keitimas, nedavęs jokių vaisių. Nemažai nervų pareikalavo ir keletas slapty balsavimų, per kuriuos nesurinkta pakankamai balsų, kad pakeistų įstatų. Suvažiavimas pavadė ALT valdybą suaukšti skyrytų konferenciją, kuri padėtų pagrindinai perredaguoti įstatų dalį, liečiančią skyrytų veiklą. Taigi, kai kurių grupių karštai ginami įstatai kaip nekeistini yra reikalingi nemažam pakeitimui, ką Studentų s-gos atstovai įrodinėjo ir įtikinėjo.

Pabaigoje buvo priimtos rezoliucijos. Pirmą -- sveikinamas JAV prezidentas ir pritariama jo vedamai politikai Vietname. Antrą -- smerkiamas kultūrinis bendradarbiavimas su Lietuvos bolševikų okupantu. Trečią -- sveikinami bolševikų okupuotoje Lietuvoje pasilikusieji. Ketvirtą -- dėkojama L. Šimučii už jo veiklą ALT. Penktą -- dėkojama ALT aukojusiems, jį sveikinusiems, o taip pat dėkojama spaudai ir radijui.

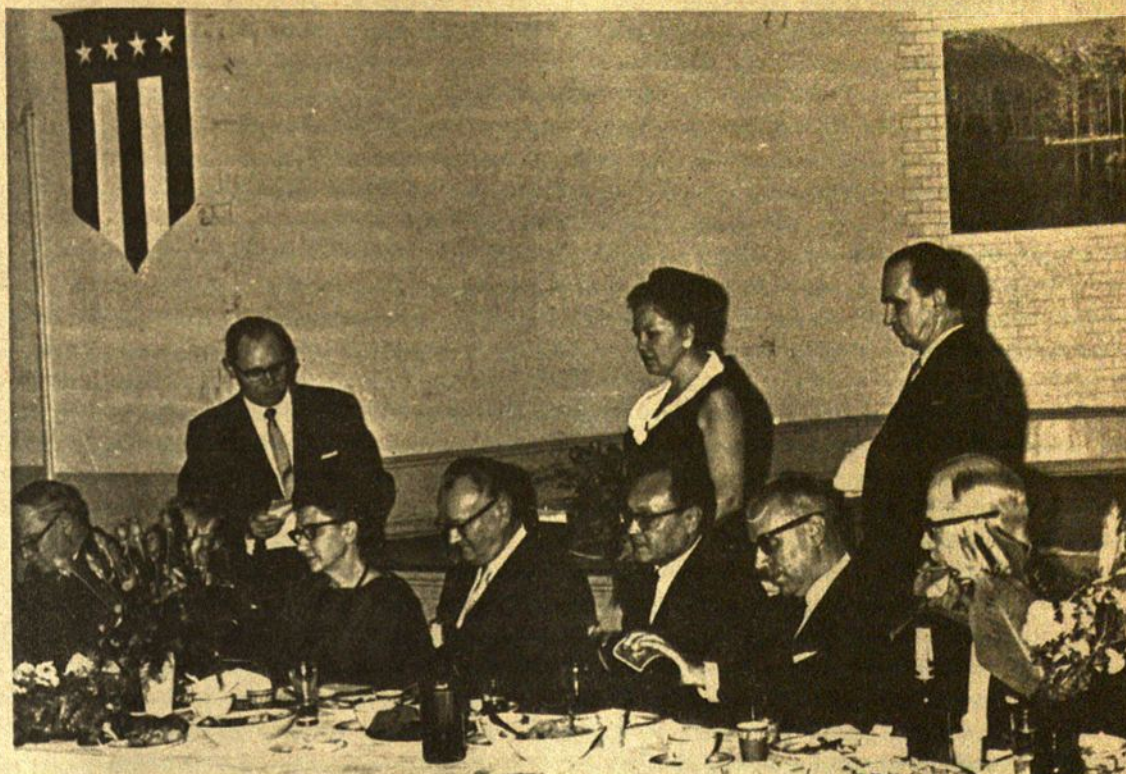
Rezoliucijų k-jos pirmininkas neskaitydamas Pasaulyje Lietuvių Bendruomenės v-bos raštu įteiktos rezoliucijos, kurioje prašoma 1966 jaunimo metais Vasario 16 minėjimą leisti praversti ir programą užpildyti jaunimui. Taip pat nebuvo perskaityta raštu įteikta kita rezoliucija, kurioje siūloma išleisti ALT 25 metų sukakčiai paminėti atskiras leidinys.

Prieš porą metų ALT įsileido 4 naujas organizacijas ir tikiu, kad mūsų visuomenė už tai atsidėkodama padidino visu ketvirtadaliu ALT aukas, ką aiškiai matome ALT šių metų piniginėje apyskaitoje.

A.V.

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE VEIKĖJAI DIRBA VAJUJE

SLA visose lietuvių kolonijose turi arti dviejų šimtų organizatorių - veikėjų, kurie šiuo metu, atėjus patogiui laikui, sustiprino naujų narių įrašymo vaju. SLA Vajaus Komisija, besirūpindama daugiau paskatinti veikėjus surasti naujų narių, paskyrė pinigines dovanas nuo \$78.00 iki \$15.00, pagal gaunamų naujų narių skaičių. Dau-

Prof. J. Puziną sveikina ALTS-gos Philadelphia skyriaus pirm. inž. V. Gruzdis, Toliau su dovanomis stovi p. Gruzdienė ir V. Matonis. Prie stalo sėdi iš kairės: kun. Raila, p. Puzinienė, prof. J. Puzinas, inž. J. Ardys, inž. Gimbutas ir inž. A. Jurskis.

PROF. J. PUZINO PAGERBIMAS

JUOZAS BUBELIS

Philadelphia lietuvių visuomenė spalio 23 d. turėjo ne eilinį įvykį. Tos dienos vakarą buvo iškilmingai pagerbtas mūsų žymus mokslininkas, kultūrininkas ir nuširdus visuomenininkas prof. Jonas Puzinas, jo 60 metų amžiaus sukakties proga. Jam šaukini vakarienę - banketą surengė vietos lietuvių bendruomenės valdyba, talkinant kitoms organizacijoms ir paremiant visuomenę. Sukaktuvininkas, būdamas PLB Kultūros Tarybos pirmininkas ir mūsų politinių veiksmų derintojas ir VLIK atstovas, visur daug dirba ir mažai turi laiko daugiau atsidėti kūrybiniam bei mokslo darbui, o nuolat yra užimtas veikiant ir dalyvaujant mūsų bendruomeninio susitvarkymo periferijose ir joje atsiradusias bėdas gerinant ar kam su nuširdžia paslauga pribūnant, pasitarnaujant.

Philadelphia lietuvių visuomenė turi didelę garbę tokį žymų darbuotoją savo tarpe turėti. Kur koks reikalas bešauktų, nuvykus pas prof. J. Puziną visuomet gausi pagalbą ar patarimą, kaip iš tų ar anų reikalo padėti išsiskirti ar rasti būdus, kaip juos patenkinti.

Išsivijoje turime nemažą vyresnę (o ir jaunesnę) kartos intelektualų, tačiau didelė dalis jų mūsų visuomeniniame gyvenime nepasireiškia, o ir pačia kūryba mažai ką pasigarsina. Tie-

giau naujų narių gavę veikėjai, vietoje šių piniginių dovanų, galės pasinaudoti nemokamai kambariu SLA vasarnamyje Atlantic City, N. J.

Tikimasi, jog ateinančiais metais susivienijimas, švesdamas savo 80 metų sukaktį, sugebės sustiprinti savo kuopas ir gaus didesnę skaičių naujų narių.

sa, iš vyresniųjų daug kas dirba ne savo profesijoje, tai nelengva atsidėti kūrybai, nes ir geriausius dvasios polėkius gyvenimo rūpesčiai ir jo kasdienybė suniveliuoja. Tačiau jaunesniam, savo profesijoje dirbančiam, nerasti laiko kiek atsidėti bendruomenei ar jos labai kūrybiniai pasireikšti, yra ne kas kita, kaip suleptėjimas.

Yra didelė laimė, kad mes nepristingame idealistiškai nusiteikusių darbuotojų, betgi jau imame pristigti gerų talkininkų, remiančių kultūrininkus, duodant jiems galimybės savo talentuose visoje platumoje pasireikšti, kūrybinėms galioms išsiskleisti. Juk be savų kultūrininkų ar intelektualų įnašų į mūsų bendruomenę, čia mes išsivijoje įvairių tautybių ir rasų maišatyje lengvai galime sunykti ir tautinėje dvasioje neišsilaikyti, užslopti.

Daugiau įvertinkime ir remkime intelektualus.

Prof. J. Puzinas yra vienas iš tų mums brangių asmenybių, kurs suprato kultūrinės veiklos prasmę ir stoji į PLB Kultūros Tarybos pirmininko postą, tas pareigas eidamas ištikimai jau daugeli metų. Daug jis sielojosi ir nemažą pastangų deda, kad Lietuvių Fondas kaip galima greičiau pasiektų užsibrėžtos milijono dolerių ribos, kurs šiandien dar nepakankama sparta kaupiamas. Nei kiek nemažiau jis rūpinasi, kad mūsų politinių veiksmų darbo darna vis daugiau įgautų mums visiems pageidaujamą formą, o pačiai lietuvių bendruomenei trokšta didesnio suėjimo į tautinį sąlytį bei stipresnį paskirų narių dvasinę sandarą.

Sukaktuvininko pagerbimo vakarienėje - bankete sveikino žodžiu ir raštu nemažas būrys jo gerbėjų, lietuviškųjų organizacijų atstovai, iškiliai mūsų visuomenės darbuotojai ir politiniuose veiksmuose vadovaujantys asmenys. Tų sveikinimų buvo daug. Čia trum-

pai noriu perduoti LTS-gos Philadelphia skyriaus pirmininko inž. V. Gruzdis žodį, kurs sukaktuvininkui priminė: Pamažu, bet tikrai ne tik sau, o ir lietuvių tautai statote didelį paminklą, kuris bylos ateinančiom kartom ir pasauliui apie lietuvių tautą, jos didybę ir garbę. Sako — čia tinka ištarti Horacijaus žodžius:

Sau paminklą stačiau už varį tvirčiau, už Egipto bonias daug kilniau ir aukščiau, kurį ne lietūs nepagrauš, ne amžių eilė begalinė... Savo tyliam darbe, profesoriau, esi mums visiems mielas ir lygus tiek iš kairės tiek ir iš dešinės, o rodoma tolerancija — yra mums gražiausias pavyzdys...

Toliau sekė meninė dalis, kurią išpildė Lietuvių Tautinio ansamblio choras, vadovaujamas muz. L. Kaulinio.

Solistė O. Salčiūnienė padainavo taip pat tris lietuviškas daineles, akomponuojant muzikos meną bestudijuojančiai Kaulinytei. Pastaroji dar paskambino solo keletą kūrinių.

Prof. J. Puzino pagerbtųjų vakarienėje susirado dosnių aukotojų Lietuvių Fondo kasai papildyti. Daug kas jų tylutėliai prisistatė prie profesoriaus su šimtinėmis ir daugiau, kiti pareiškė pasižadėjimus kiek vėliau skirtą sumą įmokėti ir taip per trumpą laiką pavyko užgriebti nors gal daliniai menamą 2,275 dol. sumą.

Pasibaigiantis vyko jaukioji nuotaikoj ir jis užsitiesė iki vėlyvos nakties. Skirstantis dar daugelis spietėsi prie sukaktuvininko ir jo gyvenimo bendrą keičius ponios Puzinienės, norint daugiau linkėjimų sudėti jų ateities gyvenimui bei atsidėkoti už gražią veiklą lietuvių ir tautinės kultūros baruose.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PICIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. French Cognac 5th — 4.39
2. Armagnac Imp. French Brandy.... 5th — 4.39
3. Skaidrioji 80 proof 5th — 3.19
4. Zubrovka 100 proof 5th — 4.75

5. Import. Bordeaux Wine 5th — 0.98
6. Import. Riccadonna Vermouth Bott. — 1.29
7. Import. Napoleon Vermouth Bott. — 1.19

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštu.

Kas tik turi gerą skonį,

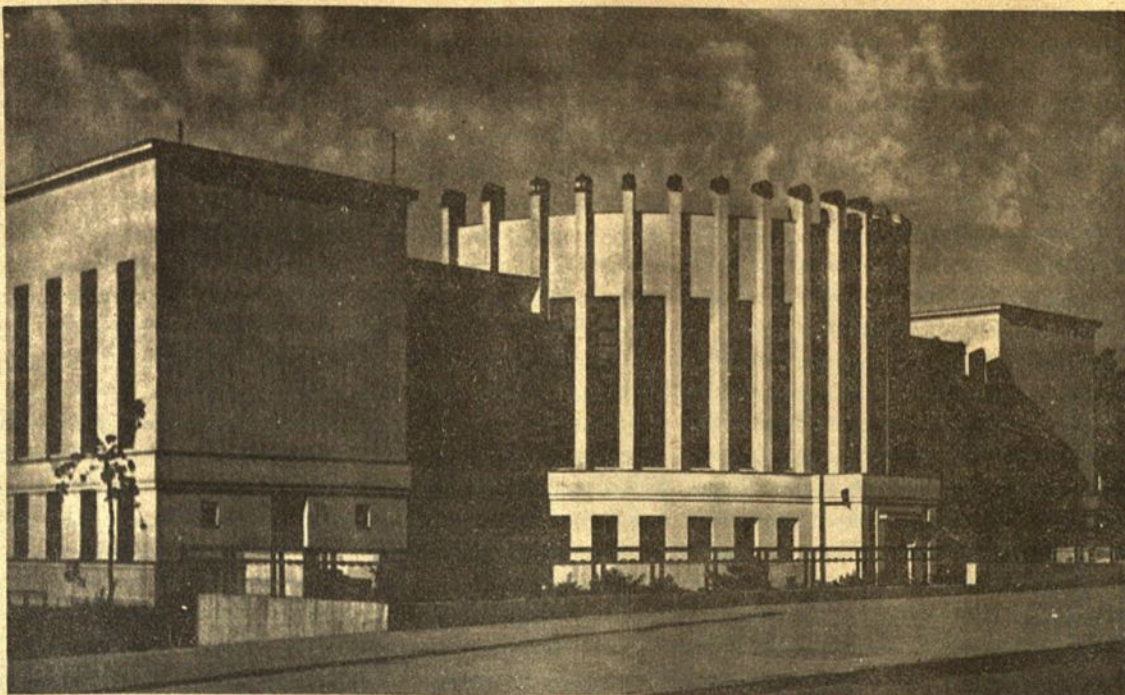
Viską perka pas Lieponį!

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western,
tel. PROsp. 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad., ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadeniais atdara nuo 12 val. iki 5 val. p. p.

Nepriklausomybės laikais Kaune pastatyti Vytauto Didžiojo muziejaus rūmai, kuriuos 1936 m. buvo perkelta Čiurlionio galerija.

ČIURLIONIŲ PAŽINUS JO DAILĖJE

Jadvyga Paukštienė

Priešpaskutiniuose Nepriklausomybės metuose, Čiurlionio kūrybos šventovė buvo perkelta iš Meno Mokyklos kaimynystės Žaliam Kalne į gražiausius naujus pastatus, Kauno Centro pažibą -- Vytauto Didžiojo Muziejų. Prieš rūmus reikšmingai sparnais kilti pasiryžusi Laisvės statula buvo lyg rodimiui į lietuvių genijaus mistinę būstinę, kad pabrėžus, jog individualioje kūrybingoje tau toje negali būti sugniuždyta laisvė.

Tinkamoje, pritaikintoje ir saugioje aplinkumoje kūrinių atrodė nepaprasti, pritrenkiantys, savotiškiausi, kokie galima buvo užtikti kultūringam pasaulyje.

Antros kartos nepriklausomybėje lietuviai dar turėjo laimingą progą jais gerėtis, džiaugtis ir didžiuotis. Jie matė savo akimis, savaip pergyveno, be jokių nutarimų, sprendimų jiems buvo aišku ir suprantama, kad tai tikroji Lietuvos sūnaus dvasia sukelianti nuotaiką mylėti ir dirbti savo kraštui.

Išėjus iš vėsių muziejaus patalpų pro senus svyruoklius beržus į skaisčiai saulutės nušviestą, gaspadoriškai, jaukiai sutvarkytą gen. Nagevičiaus rožių darželį, žvilgsniai atsimušė į čia pat žuvusiems kariaus paminklą, liaudies darbo kryžius, takelius, gėlynus, laimingas motinas su vaikais. Viskas sava, miela ir realu. Jaunimas -- studentai ant patogių suoliukų aptardavo -- dalindavosi įspūdžiais tik ką patirtais muziejuje, o ypatingai neužmirštamuose Čiurlionio kūriniuose.

Nei tautiniai motyvai, nei techniškas atlikimas, nei pagaliau karta netvirtas piešinys jų per daug nestebino. Jo darbai turintys savyje magiškumo, nustelbia visus techniškus ir panaudotų priemonių netikslumus.

Čiurlionio laikais impresionizmui leidžiant abstraktinių formų atžalas, neužmirštant dar romantizmo Lenkijoje ir realizmo Rusijoje, jis priėjo prie savitų formų traktavimų.

Jo kūryboje neįžiūrima jokios įtakos, nebent seno japonų meno lengvumas, akvarelinis minkštumas, kai kada medžių, bangų motyvų artimumas. Čiurlionis aiškiai kalba muzikine kalba, kaip daugelis tų židuri, visai ne-

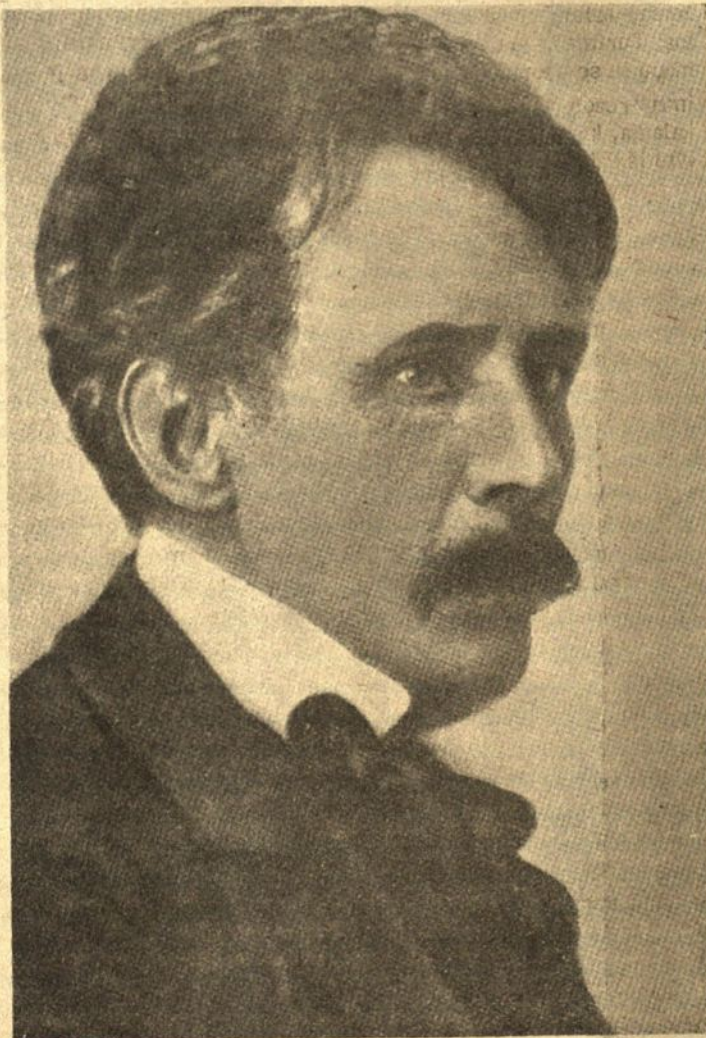
sigilindamas į jokią srovę, tuo labiau nedėdamas pastangų savo darbuose formas priverstinai iškraipyti, blaškytis. Atrodo, muzika buvo jo pagrindinis tikslas ir ambicija, bet ne visai į patenkino ir gal ne kartą apvylė.

Čiurlionio, plačių muzikinių akiračių asmenybei, reikėjo atitinkamos aplinkumos, užnugario, ramsčio. Per savo trumpą gyvenimą jam neteko to patirti. Lenkijoje jam buvo rodomas palankumas tik draugų tarpe, plačiau jį pristatyti visuomenei buvo neįmanoma. Nuniokotoje beveik bešvie suomenės Lietuvoje tuo labiau nebuvo progos savo muzikiniu talentu pasireikšti, bet tame miškų ir ežerų krašte jo sieloje buvo vaizdinė muzika, kuri gali prabilti tik iš genijaus vidaus pasaulio.

Jo dailės kūryba nedirbtinai

savita, dainuojanti savo subtilumu, virpančių piešinių, trapiomis linijomis. Niekur nepersistengta, neužkamuota, fosforiniu lengvumu, spalvomis ir taupiu teptuku varoma nuo vienos gaidos iki kitos.

Jei modernus menas be jausmų pasireiškia dar protavimu, filosofavimais -- Čiurlionio kūryboje filosofija išsilydo muzikiniame išdairuote teptuku popieriuje. Kompozicija permatoma liaudies motyvuose, žiaurietiškoje Lietuvos gamtoje, aukštuose medžiuose, aukštai skraidančiuose paukščiuose, nuolat keliaujančiuose debesyse, Baltijos putose, Vilniaus ir kaimo bažnyčių bokštuose ir kapinaitėse. Jis girdi debesyse arklių kanopų bildestį, žirgų su bethoveniška jėga verždamiesi pirmyn kelia apsnūdusį kaimą, milijoniniai Lietuvos dangaus žvaigždynai, tos puikios naktys, kada kiekvienam kūrėjui tiek ramybės ir veržlumo sieloje. Čiurlionis diriguoja Lietuvos naktį ir jis iš jos išspaudžia garsus sa-

Garsusis lietuvių dailininkas M.K. Čiurlionis

Klasėje ir namie

Atėjęs į klasę, pasitaisau kaklaraištį ir pradėdau:

-- Lietuvių kalboje, kaip žinote, yra trys daiktavardžių giminės: vyriškoji, moteriškoji ir niekatorė.

Vienas mokinių pakelia ranką. -- Ko nori, Jonaiti? -- paklausiu.

-- Kad, kad jūs sakėte, kad nebuvo niekatorės giminės daiktavardžių, -- sako nedrąsiai.

-- Petraitai, ar geras Jonaitis sakiny?

-- Negeras. Turi būti: "Sakėte, kad nėra".

-- Taip, sakiau, kad nėra, -- tęsiu toliau pamoką. -- Kai nebuvo, sakiau, kad nėra. O dabar sakau, kad yra, nes jau yra.

-- Tai kaip tie niekatorės giminės daiktavardžiai atsirado?

-- klausia viena mokinė, sėdama ir žiūrėdama į lakuotus savo nagus.

Ant mergaičių niekad nepykstu, kad ir baisiausia jos ką padarytų. Kažkaip negaliu.

-- Matai, Jūrate, kalba yra gyvas organizmas. Ji auga ir keičiasi. Vieni žodžiai išnyksta, kiti atsiranda. Iki šiol turėjome tik niekatorės giminės būdvardžių, kurie ilgėjosi ir troško daiktavardžių, kad juose galėtų įsikūnyti. Pagaliau, kaip matote, jų troškimas išsipildė -- turime jau ir niekatorės giminės daiktavardžių. Tai, sakyčiau, vaikai, savotiškas vitalinis giminių atsiradimo principas, kuris, žinoma, dar nėra galutinai išaiškintas.

Klasė tyli.

-- Suprantate? -- paklausiu.

-- Suprantame, -- atsako Jūratė.

-- Gera. O kad būtų dar aiškiau, štai čia, Jūrate paskaityk. Garsiai, visai klasei, -- sakau aš ir atvertęs paduoju Gimtąją Kalbą.

Jūratė nerangiai atsistoja ir skaito: "Vadeiva yra toks pat niekatorės giminės daiktavardis, kaip ir pvz. mainėiva".

-- Užteks, Ačiū. Dabar aišku?

-- Aišku, -- atsako Jūratė.

-- Visiems?

-- Visiems, -- vėl atsako ji.

-- Gera. O dabar ieškosime pavyzdžių. Budry, duok visų trijų daiktavardžių giminių pavyzdį su atitinkamos giminės būdvardžiu.

-- Gudrus mokinių, gudri mokinė, gudru vadeiva, -- atsako Budrys ir atsistojo.

-- Puiku, Jonaiti, sveikas man išlinksnio: gudru vadeiva.

-- Aš gudru vadeiva, tu gudru vadeiva, jis gudru vadeiva... -- varo Budrys.

-- Pone mokytoja! Pone mokytoja! -- pakelia rankas visa klasė. Kai kurie net pirštus virpina, kad tik greičiau juos pastebėčiau.

-- Na, Marcinkau? -- smeigiu smakru geriausio mokinio kryptimi.

vo tapybai. Jo žvaigždynai Čiurlionis, jį nerasi niekur kitur. Tai moderniausias o kartu savičiausias tautinis dailininkas. Atstūmęs visiškai gamtos pastovią tvarką, pavadęs savo muzikaliu genijui eiti su teptuku popierėje, jis paliko mums neįprastus, skambančius visais linijomis virpėjimais dailės kūrinius.

Nedėjo pastangų nukreipti idėjas simboliniame. Muzika savaime simboliška. Jo dailėje kompozicija išplaukia linijiniams "garsams". Todėl jo simbolizavimas nedirbtinas, nenaivus, bet nuodėmė ir stačiai skaitus. Jo dailės kūryba neįmanoma priskirti srovėms, kurias taip "madinga" šių laikų kritikai primesti menininkams, nes jam nerūpėjo būti varžovu ir pagaliau nebuvo ambicingas šios kūrybos kelyje. Tai tik modernus dailinis, aplinkos ir savo sielos nuotaikų paveiktas.

Jo kūrinių nepaliko jauniems dailininkams amatininkų piešinių, apskaituotų kompozicijų ryškiomis formomis ir idėjom, bet pasiliko įkvėpimu reikštingais laisvomis formomis, nesustingti tradiciniuose akademiniame meno rėkavimuose.

Čiurlionis jaunesniems lietuviams menininkams yra ryškus moderniškojo meno pradininkas, skatinąs individualiai reikštis, nesuabejojant pasisekimu.

-- Jis asmenuoja, -- atsako berniukas.

-- Taip, asmenuoja, o reikia?

-- Linksniuoti.

-- Taip, reikia linksniuoti.

Linksniuok, Jonaiti.

-- Vardininkas kas? -- gudru vadeiva, kilmininkas ko? -- gudru vadeiva...

-- ir sustoja.

-- Tęsk, tęsk, -- sakau.

-- Kad neina,

-- Ne neina, bet?

-- Nesilinksniuoj.

-- Nesilinksniuoj. Sėsk, kitam kartui pakartokite.

-- Ką? -- Šaukia visa klasė.

-- Viską, -- sakau ir skubu iš klasės, džiaugdamasis, kad jau skambutis.

Einu namo, rodos, greitai, bet vis nuo mokyklos negaliu nutolti. Degu cigaretę po cigaretės -- toks nei šis nei tas. Duodu klasei linksniuoti žodžius ir pats nežinau, kaip juos linksniuoti...

Esu nevedžiulis ir gyvenu pas seną savo tetą. Moteriškė gera, ir niekuo negaliu skystis: esu ir pavalgydintas ir apskaitas, rūpinasi kaip tikru savo vaiku.

Kai įėjau į kambarį, pietūs jau laukė. Atsisėdau prie stalo, bet valgyti nesinori.

-- Gal kas negerai, Pauliuk?

-- klausia susirūpinusi teta.

-- Viskas gerai, tik tas, žinote, neklauda, -- sakau, pakeltes vadeivą jai suprantamesniu žodžiu.

Teta židuri.

-- Toks, žinote, kuris neklauso. Nei berniukas, nei mergaitė.

-- I bet you, Pauliuk, jei jau neklauso, tai bus boysiukas.

-- Ne, teta, nei berniukas, nei mergaitė.

-- Da jau gana, vaikel, kaip tai gali būti?

-- Taip yra. Aš jums sakau: nei berniukas, nei mergaitė.

-- Kur jau tau bus tokis, -- sako teta paraudusiu veidu ir, atsidariusi šaldytuvą, židuri į jo vidų.

-- O jei ir yra, tai jau ne iš gero.

-- Iš gero, ar ne iš gero, bet yra, -- sakau kdek pyktelėjęs ir pasiryžęs nenusileisti.

Teta tyli. Paskui sako:

-- Sesuva iš Filadelfijos atvažioja.

-- Gavote laišką?

-- Pašaukė. Neturiu kur paguldyti. Gal tu, Pauliuk, kitur rasi kambarį?

-- Gera, gerai, teta, galiu iš-eiti, -- sakau ir pasikelį nuo stalo.

-- Kam dar čia sesers reikia? Sakykite, ir išėinu.

-- Gal, Pauliuk, būti, -- sako teta švelniai. -- Tik man daugiau nekalbėk, kad yra tokių nei boysiukų, nei mergaičių.

-- Galiu nekaltėti, bet jų yra. Jei norite, parodysiu, -- sakau ir imu portfelį.

-- Nerodyk, nerodyk, tegul juos kur amaras! -- sako teta ir užsidengia ranka akis.

Paskui ji atsistoja ir židuri pro langą. Jos veiduriada ašaros. Suprantu: jai galima manęs.

V.K.

Paskutinis žvilgsnis į banguojantį ežerą, baigus buriavimo sezoną. Nuotraukoje Toronto jūrų skautų vaitininkas Algis Žimantas, L. Knopfmillerio nuotrauka

RETA PROGA

įsigyti papiginta kaina Dirvos išleistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENES atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausiai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALES RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės. KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

— I S K I R P T I —

DIPVOS ADMINISTRACIJAI

6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą -- 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

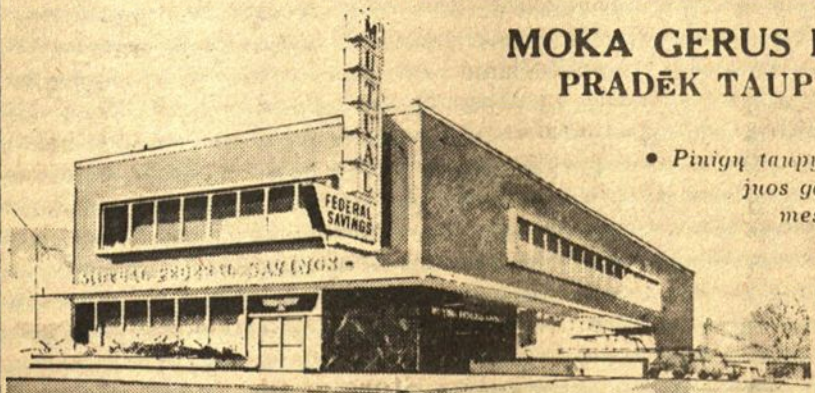
Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia pažinti. Jūs galite atsiųsti paštą, nes mes apmokam visus pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 1; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

• Pašto Istaiga praneša, kad ryšium su Veteranų diena paštas nebus išnešojamas ketvirtadienį, lapkričio 11 d.

Pašto siuntos bus išimamos iš dėžučių. Bus pristatomas tik special delivery siuntos.

* LITHUANIAN VILLAGE, INC. koncertas ir banketas sutraukė gausų tos bendrovės akcinių ir bičiulių būrį į Lietuvius salę. Spalio 30 d. suruoštas banketas sutapo su tos b-vės penkmečio veikla, todėl trumpose iškilimėse buvo atžymėta tos tautai augančios ir besiplečiančios organizacijos įnašas į lietuvių visuomeninį gyvenimą. Ta proga kalbas pasakė pirm. J. Virbalis, P.B. B-nės vicepirm. St. Barzdukas ir ilgesnį laiką b-vės pirmininku buvęs bei vienas iš steigėjų Z. Dučmanas. Taip pat buvo prisimintas ir pagerbtas vienas iš b-vės steigėjų, 70 metų amžiaus susilaukęs A. Banys.

Programai vadovavęs Z. Pecus pristatė solistę Ireną Grigaliūnaitę su akomp. R. Babicku. Publika šiltais priėmė jaunos solistės pasirodymą ir su malonumu iš klausė mūsų kompozitorių ir tarptautinės muzikos kūrinių.

Po koncerto ir iškilimų svečiai vaišinosi ir šoko jaukliai išpuoštoje Lietuvių salėje, kurioje taip retai dabar užtinkami lietuvių parengimai.

• Lietuvių Komiteto Perkui remti susirinkimas įvyks sekmadienį, lapkričio 7 dieną, po mišių (11:30) žemutinėje Lietuvių salėje. Bus padaryta veiklos apžvalga ir pateikta finansinė atskaitomybė. Lygiu būdu bus pasvarstyti planai komiteto politinei veiklai tęsti.

• Clevelando "Neringos" skaučių tuntas remia žygį į Jungtinės Tautos. Clevelando skautės visada yra jautrios Lietuvos reikalams.

Kai reikia ką nors padaryti mūsų tautos labui, jos pirmos ateina su pagalba — arba prisideda darbu arba pinigine auka. Jaunos skautukės ir ši kartą sudėjo penkiasdešimt dolerių ir per Clevelando LNA Komitetą juos aukėjo žygiui į Jungtinės Tautos paremti. Tai gražus pavyzdys visoms jaunimo organizacijoms, kaip reikia iš mažens auklėti priaugančią kartą būti duosiems Lietuvos reikalams.

DAYTON

AUKOS ŽYGIUI Į JUNGTINES TAUTAS PAREMTI

Spalio 3 d. Daytono lietuviai susirinkę Šv. Kryžiaus parapijos salėje, iš klausę svečių iš Clevelando: K. Budrio, A. Gailiūšio ir B. Pautienytės išsamius pranešimus apie Komiteto Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti rengiamą New Yorke lapkričio 13 d. masinę manifestaciją ir žygį į Jungtinės Tautos, išrinko aukoms rinkti komitetą: pirmininkas Juozas Gečas, nariai Julius Raštklis ir Steponas Bučmyns.

Komitetas gražiai pasidarbavo ir iš neskaitytos Daytono lietuvių kolonijos surinko aukų \$195 ir išplatino ženklukų už \$6.

Aukojo: \$50 -- Steponas Bučmyns, \$25 -- dr. Romas Gineitis, po \$20 -- dr. Juozas Masliūnis ir dr. Edmundas Drukeinis, po \$10 -- kun. Titas Narbutas, Juozas Bulota ir Vyčiu 96 kuopa, po \$5 -- Pranas Gudelis, Jonas Gudelis (svečias iš San Francisco, Calif.), Juozas Gečys, Mykolas Petkus, Juozas Augustauskas ir Jonas Kvietis. Kiti aukojo po mažiau.

Stepono Bučmio auka \$50 ir už išplatintus ženklukus \$4, perduota Clevelando komitetui, o likusi suma: aukų \$145 ir už ženklukus \$2 -- viso \$147 pasiųsta Komitetui Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti, New Yorke. (g)

REIKALINGI VYRAI

Vairuotojai — darbininkai. Pilnam darbo laikui. Teirautis pas Harold Avery tel. 932-7800.

(118-120)

TARPTAUTINĖS TEISĖS SUTEMOS

Jonas Miškinis

Vidinis tautos bei valstybės saugumo pagrindas -- teisė. O, kaip tarptautinė teisė dar derina ir tautų santykius. Jau trys šimtai metų praėjo nuo to laiko, kai viso pasaulio kontinentai yra apjuosti tarptautinių sutarčių tinklu, nustatyti teisiškai bendravimo pagrindai. Jų dėka išplėsti laisvuose kraštuose kultūros ir prekybos santykiai, -- ir vis dėlto šiame atominame amžiuje nėra viena tauta nėra tikra, kad ji nebūna užpulta kitos, kad jos kultūra gali būti sunaikinta priešais, nebesiskaitant su teise. Nors teisinis santykių tikslas tarp tautų ir valstybių tankėja, tačiau tuo pačiu metu ginklavimasis tobulėja, ginklų sandėliai didėja. Ir kiek jau karų buvo, kiek daug tautų pavergta ir kultūros bei meno lobų sunaikinta po to, kai buvo išvystytas tarptautinės teisės mokslas! Šiandien visi tą teisę kartoja, bet ne visi jos laikosi. Dažniausiai didieji gincai bei politiniai nesusipratimai sprendžiami ginklų tobulumu, jų ir divizijų skaičium. Vadinasi, kieno galia, to ir valia. Esant tokiai padėčiai, kiekviena valstybė intensyviai ruošiasi stiprinti savo galią ginklavimuisi.

TEISĖ BEJĖGĖ

Nūdien atrodo, kad vyrauja jėga ir kad jėgos priemonė yra pati patikimiausia teisė. Galima tvirtinti, kad plėšrieji žvėrys -- lūtai ar tigrai, turi teisę sudoroti kitą, silpnesnį žvėrį, nes tai džunglių žvėrių teisė. Bet žmogų tenka išskirti iš gamtos pasaulio. Ne tik jį vieną, bet ir atskiras tautas. Juk jau ne nuo dabar yra suformuotos žmonių bendravimo taisyklės.

Kultūringos tautos visus žmogaus reikalus, kaip tarpusavy tarp ir kitų tautų požiūriu, sprendžia teisės pagrindais. Tai koks gi tos teisės pagrindas arba jos tikslas?

• **Apdraudos reikais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

ISNUOMOJAMI

du kambariai ir garažas. Visos privilegijos virtuvėje. Apžiūrėti po 5 val. vak. 1238 E. 87 gt. (117-119)

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Investavimui

7 butai, pajamos \$456 mėn. \$26,000.

2 dviejų š. namai arti St. Clair, \$11,000.

Didelis pareikalavimas vienos ir dviejų šeimų namų šv. Jurgio ir šv. Vito rajone. Norintieji parduoti skambinkite UL 1-6666.

Lietuviai bendradarbiai:

Alg. Dailidė ir Ant. Mikoliūnas
15969 Euclid Ave.
UL 1-6666

Tikslas -- paprastas ir bendras. Jis leidžia kiekvienam žmogui suprasti, kad kiekvienas žmogus yra laisvas veiki tiek, kiek jo laisvė nepažeidžia kito žmogaus laisvės.

Visa tai skirta ne tik atskiram asmeniui, bet ir kiekvienai tautai. Kiekviena tauta turi teisę laisvai gyventi, kultūrėti ir siekti bendro gerbūvio. Tai yra visų tautų pagrindinis uždavinys. Kartais tautos daug ko siekia sutartinai, neatsižvelgiant paskirų tautų gausumo. Žinoma, atsiranda ir tautų gyvenime skirtingų ir įvairių nesusipratimų bei ginčų. Bet jei iškyla kuris nors reikalų skirtumas, kuris negali būti sprendžiamas nuoširdumu, tai jis tuomet sprendžiamas teise ir teisėtumu.

GINKLU LAISVĖS NENUSTELBS

Sovietų Sąjunga klastingu būdu pavergė Pabaltijo ir kitas tautas. Milijonus žmonių Sibiro taigose ir kalėjimuose išžudė. Už ką? Ar dėlto, kad jie mylėjo savo gimtąją žemę ir tautos laisvę. Okupantas, naikindamas tautas, tikinėja Vakarų pasaulį, kad dabar Lietuvoj ir kituose okupuotuose kraštuose klesti kultūra, menas ir per 25 metus okupacijos padaryta milijoniška pažanga visose srityse. Bet tautų pavergėjas savo bolševikinė propaganda nepajėgia palaužti lietuvių tautinės sąmonės bei ryžto. Net ir jau nesioji karta nepasiduoda komunistų įtakai. Pavyzdžiui, komjaunuolių susirinkimuose dažnai skundžiamasi, kad tos organizacijos nariai sekmadieniais lankosi bažnyčiose, religiška ir tautiška nusitelkę. Lietuvoj, mokyklinio amžiaus vaikai, kad ir nebeatsimena Lietuvos nepriklausomybės, bet vistiek jie žino apie tuos gerus laikus, šnėla jie su dideliu pasigėrėjimu.

Šiandien visom pasaulio kultūringom tautom atsidarė akys prieš Rusijos Sovietų barbariškumą, teisių ir sutarčių laužymą. Turime vien tik JAV kongresmanų ir senatorių arti šimto priimtų rezoliucijų, kuriomis reikalauja, kad okupantai išsiskraustytų iš Pabaltijo, kad Maskva gerbtų ir vykdytų savo tarptautinius įsipareigojimus, ir kad sulaužytos sutartys būtų atstatytos.

Vakarų pasaulio spauda vis aiškiau ir griežčiau pabrėžia, kad Vakarai turi laikytis energingesnės ir aiškesnės politikos, kad bolševizmui nugalėti reikalingas dvasinis atgijimas, kad laisvoji Europa ir pavergtoji yra nedaloma, kad pavergtųjų kova dėl laisvės yra kartu kova dėl visos žmonijos laisvės.

Vietnamo butis ir kiti šių dienų įvykiai verčia Vakarų politikus labiau susimąstyti ir aktyviau veikti. Juk vis tiek bus pergyvenamas istorinis balsusis momentas, ateis laikas kada geležinė uždanga ims sproginėti. Šiandien dar sunku pasakyti, kuriuo keliu išsiveržusi srovė tekės, bet reikia manyti, jog upės bėgimas suras savo kelią. Nors Sovietų Sąjunga stengiasi prasišveriusius plyšius skubiai užcementuoti nekalta žmonių krauju, nesiskaitydami su jokiomis priemonėmis, bet tikėdam, kad jiems tai į gerą neišeis.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraustiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS nieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą — Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudos tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudos mokeskis \$2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie Susivienijimo darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit: LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA 307 West 30 Street, New York, N. Y. 10001

KALĖDINIAI SIUNTINIAI!

Mieli tautiečiai, nudžiuginkite artimuosius Lietuvoje pasiųsdami jiems dovanėlių Kalėdoms ir Naujiems Metams!

Mes esame sudarę tris specialius didžiai vertingus šventinius siuntinius, kurių kaina Jums bus prieinama ir kokybė sužavės gavėjus. Štai jie:

Kalėdinis P(rabanginis) I

Angl. paltui vilnonė velour medžiaga 3 jardai; išeiginiai vyr. arba mot. kostiumui vilnonė angl. medž. 3½ jd.; nepermatimo nailono medž. suknelė — 4 jd.; kaklaraštis; šilkinė skarelė; šokolado dėžė — 1 sv.; švelnaus nailono mot. baltiniai — apatinukas ir kelnaitės; vyr. išeiginiai nailono marškiniai ir vyr. arba mot. skotiškos vilnos nertinis tik už 99 dol. su pasiuntimu ir muitu!

Kalėdinis S(taigmeninis) II

Angl. viln. medžiaga dviems vyr. arba mot. kostiumams — 7 jardai; labai graži portugaliska merž. šiltai suknelė — 4 jardai; 2 poros nailono kojinių; vyr. arba mot. vilnonis nertinis; vyr. nailono išeiginiai marškiniai ir šokolado dėžė — 2 sv. tik už 75 dol. su pasiuntimu ir muitu!

Kalėdinis D(ovaninis) III

Angliška viln. medž. vyr. arba mot. eilutei — 3½ jd.; medž. šiltai gražiai mot. suknelė — 4 jd.; sunkaus itališko šilko medž. suknelė — 4 jd.; šilkinė skarelė; 2 poros nailono kojinių ir 2 svarai šokolado tik už 60 dol. su pasiuntimu ir muitu!

Be to tebesiunčiame mūsų populiariausius standartinius siuntinius: V-3, 10½ jd. viln. kost. medž. — 55 dol.; P-3, 6 jardai paltines viln. medž. dviems paltams ir 3½ jd. išeigiam kostiumui viln. medž. — 75 dol.; N-4, 16 jd. nailono medž. 4 suknelėms — 45 dol.; NMSK — 3 nertiniai, 3 išeig. marškiniai; 3 viln. skarelės ir atkarpa 3½ jd. viln. medž. kostiumui už 75 dol. ir M-13 aukšto kaloriteta 22 sv. maisto siuntinį tik už 30 dol. Automobilius, dviračius, siuv. mašinas, svaig. gėrimus ir tabaką (sov. gamybos) galime pristatyti iš Kaune ir Vilniuje esančių kooperatyvų.

Siunčiame ir jūsų pačių sudarytus siuntinius (tik naujų prekių). Tokius siuntinius iki 22 sv. galite adresuoti mums ir mes juos išskysime į Lietuvą už 12 dol., įskaitant mūsų patarnavimą, licenciją, draudimą ir supakavimą. Gi už čia apmokėtą muitą pateiksime oficialią sąskaitą. Prie tokių siuntinių galima pridėti šį-tą ir iš mūsų kataloginių anglišių prekių.

Siųskite užsakymus ir reikalaukite pavyzdžių:

Baltic Stores Ltd.
421 Hackney Rd.
London, E. 2.
Great Britain.

Seniausia šioje srityje lietuvių firma. Greitas, garantuotas gavėjo parašu patvirtintas pristatymas!

Atstovai JAV: L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill., tel. 436-0494; GAIVA, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich.

LIETUVIŠKOS KNYGOS, PLOKŠTELĖS, MEDŽIO DROŽINIAI, AUDINIAI, GINTARAS

ir įvairios kitos importuotos dovanos!

Visa tai galite įsigyti, atvykę į naujai atidarytą DIRVOS krautuvę, 6907 Superior Ave.

Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. p. p.

MINT TAVERN

397 E. 156 gt., Cleveland, Ohio

DEGTINĖ, ALUS, VYNAS, GERAS MAISTAS.

PENKTADIENIAIS ŽUVIS IR KITI VALGIAI.

Šeštadieniais šokių muzika.

Sav. Mr. & Mrs. P. SUKIS

Tel. 531-9808

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Ieva ir Albinas Trečiokai pirmieji įsijungė į ALT S-gos pirmininko inž. J. Jurekūno pradėtą 150 Vilties šimtinių vaikų. Be abejo, tai ne pirmoji Trečiokų šimtinė, nes jie abu jau yra Vilties draugijos šimtininkais iš ankčiau. Tačiau šie uoliai ir iniciatyvos pilni lietuviški reikalų rėmėjai ir veikėjai niekad neatsisako savo darbu ir auką prisidėti prie konkrečių užsimojimų vykdymo.

I. ir A. Trečiokai š. m. lapkričio 20 d. išvyksta vėl kelionėn į West Indies ir P. Ameriką.

Uoliesiems mūsų rėmėjams linkime sėkmingos ir nuotaikingos kelionės.

• Juozas Kralikauskas, taip pat jau iš seniau būdamas Vilties Draugijos šimtininkų eilėse, inž. J. Jurekūno atsilankymo ALT S-gos Rytų Apygardos suvažiavime proga, įsijungė į vaikų 50 dol.

J. Kralikauskas taip pat pasižymi aktyviu lietuviškųjų darbų rėmimu ir dideliu paslaugumu.

Juozas Kralikauskas įteikia \$50,00 S-gos pirm. J. Jurekūnui, padidindamas Vilties draugijai įnašą iki 150 dol.
V. Gruzdzio nuotrauka

• Gimus Lietuvių Fondui atsirado vilčių lietuviška kultūrinė ir švietimo vėgė, versti vis gilesnę ir platesnę.

Įsirašykite į Fondą nariais ir įamžinkime save per LF vardą tautos istorijoje. Įsirašyti galima per visus LB skyrius — apylinkes, LF įgaliotinius ir tiesiog LF: 6643 So. Maplewood, Chicago, Ill. 60629. (sk)

NEW YORK

• L. T. S. Korp! Neo-Lithuania New York'e metinė šventė-balius įvyks Travelers Hotel, 94-00 Ditmars Blvd. (prie La Guardia Airport) 1965 metu lapkričio mėn. 6 d., šeštadienį, 8 val. vakaro. Bilietai gaunami skambinant tel. MI 2-0656.

• Atlanto rajono skautams remti komitetų atstovai, apžiūrėjo surastą stovyklavietę vietą ir nutarė ją pirkti. Stovyklavietė 95 akrų didumo su mažu ežerėliu, yra Connecticut valstijoje, netoli Norwich miesto. Stovyklavietės kai-

na \$15,500. Šito metu yra tvarkomi legalūs užpirkimo formalumai.

• Liza Stašytė atvykusi iš Australijos pradžioje svečiavosi New York'e pas E. ir J. Butkus, dabar lanko savo draugus Chicagoje ir Detroit'e.

CHICAGO

• Elena Ruzgienė, Maironio lituanistinės mokyklos vedėja Brooklyne ir tos mokyklos mokytoja J. Kregždienė atvyksta į Chicago švietimo Tarybos organizuojamam mokytojų konferencijon lapkričio 27-28 d. Švietimo Taryba pageidautų, kad jų pavyzdžiu pasektų ir kitų kolonijų lituanistinių mokyklų vedėjai ir atsiųstų atstovus.

PASKAITA APIE OKUPUOTĄ LIETUVĄ

Penktadienį, lapkričio 5 d., 8 val. vakaro, Jaunimo Centre Chicagoje dr. K. J. Čeginskas skaitys paskaitą apie gyvenimą pavergtoje Lietuvoje, išeivių ar tremtinių galimą santykį su oku-

ALTS-gos Rytų Apygardos suvažiavimas užkandžių metu.

V. Gruzdzio nuotrauka

ALT S-gos Rytų Apygardos suvažiavimas

ALT S-gos Rytų Apygardos suvažiavime dalyvavo ALTS pirm. inž. JONAS JURKŪNAS, buvęs pirm. Vyt. Abraitis, LNT pirm. prof. dr. B. Nemickas, penkių skyrių atstovai ir artimesnių skyrių nariai. Viso apie 50 dalyvių. Suvažiavimas vyko Lietuvių Laisvės salėje. Suvažiavimą atidarė Rytų apygardos pirm. A. S. Trečiokas ir pasveikinęs dalyvius pasiūlė darbotvarkę ir suvažiavimui sudaryti vadovybę. Suvažiavimui vadovauti buvo pakviesti: A. S. Trečiokas, pirm., Pranas Purnas, pedėjėjas ir Algirdas Jonys sekretorium.

Pirmiausiai išklaustas ALT S-gos pirm. inž. Jono Jurkūno organizacijos ir ki-

puotos Lietuvos žmonėmis ir apie laisvojo pasaulio pažindą į komunistų užgrobtus kraštus.

Dr. K. Čeginskas studijavo Vokietijos ir Prancūzijos universitetuose. Paskutinius kelerius metus gyveno Švedijoje. Čia užmezgė glaudžius ryšius su estų bendruomene. Iš jų patyrė paskutines nuotaikas ir gyvenimą pavergtoje Estijoje, o kartu ir Lietuvoje ir Latvijoje. Daug žinių surinko klausydamas Vilniaus, Talino ir Rygos radijo stotis. Į Ameriką atvyko praėjusį pavasarį.

Visi kviečiami atsilankyti paskaiton, dalyvauti diskusijose.

(iv)

CHICAGOS NEOLITHUANŲ METINĖ ŠVENTĖ

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Chicago Padalinys š. m. lapkričio mėn. 6 d. Jaunimo Centre ruošia Korporacijos metinę šventę.

Staliukai užsakomi pas kolegą M. Šimkų nuo 9-3 ir 5-8 val. telef. CL 4-7450.

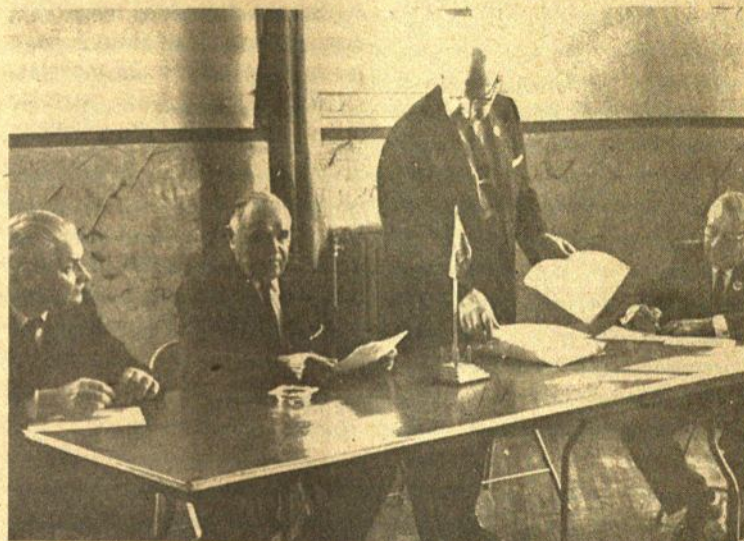
Pradžią: 7 val. 30 min. Vakariene prasidės po oficialios dalies. Gros šokių orkestras ir veiks korporacijos baras.

Visi korporantai-ės dalyvauja su spalvomis. Maloniai kviečiami kolegų-ų artimieji ir bičiuliai.

Korp! Neo-Lithuania Chicago Padalinys

"DRAUGAS" PAKĖLE PRENUMERATOS KAINĄ

Spalio 28 d. Draugo vedamajame J. Pr., iškėlus lietuvių spaudos vargus, rūpesčius, o kartu ir nuopelnus, nes "vargu ar turėtu tokio pasisekimo operos, parodos, koncertai, parengimai, scenos veikla, jei tų užsimojimų stipriai ir pakartotinai neremtų pajėgi sav. periodinė spauda" — praneša, kad Draugas nuo gruodžio 1 d. metinę prenumeratą nustatė — Chicagoje 15 dol., o kitur — 13 dol., t. y. 1 dol. brangiau, nei iki šiol.

Alb. Trečiokas atidaro ALTS-gos Rytų Apygardos suvažiavimą. Iš kairės: S-gos pirmininkas inž. J. Jurekūnas, Pr. Purnas, Alb. Trečiokas ir J. Jonys.

V. Gruzdzio nuotrauka

tais reikalais idomus pranešimas, Rytų apygardos valdybos pranešimai ir pranešimai iš skyrių.

Plačiai pasikalbėta dėl ateities veiklos — Vilties d-jos, Dirvos 50 metų sukakties ir kitais reikalais. Paašikėjus, kad Dirvos leidimui ir gerinimui yra reikalingas didesnis kapitalas, čia pat atsirado keletas, kurie sutiko prie tokio kapitalo sukėlimo prisidėti. A. S. Trečiokas šimtinę ir Juozas Kralikauskas \$50,00 čia pat įteikė ALT S-gos pirm. Jonui Jurkūnui.

Ilgametis ALT S-gos Rytų apygardos pirm. A. S. Trečiokas iš tų pareigų pasitraukė ir nauju pirm. buvo išrinktas Alg. Jonys.

Suvažiavimui pasibaigus, Elizabetho skyriaus pirm. Petras Lanys su skyriaus nariais paruošė salę vaišėms, padedant skyriaus poniams: Bitėnienėi, Juškienei, Kidžienei ir Lanienėi. Kun. J. Pragulbickui palaiminus, visi dalyviai buvo paprašyti užkandžiauti.

Užkandžiaujant įvairiais tautinė srovę liečiančiais klausimais pasisakė New Jersey LB apygardos pirm. inž. V. J. Dilis, Elizabetho LB pirm. Švedas, šeiminių kių vardu p. Lanienė, V. Alksninis, Pranas Purnas, Jurgis Kiaunė, A. Jurgėla, J. Sirusas, J. Kralikauskas, Domas Penikas, A. Jonys, Vyt. Abraitis ir kiti. Inž. J. Jurkūnas ir dr. B. Nemickas atsakė į klausimus.

Iš parengimo likęs pilnas atiduotas lapkričio 13 d.

manifestacijos paremti. Rytų apygardos vardu pirmininkavęs padėjojo dalyviams, o ypač ALT S-gos pirm. inž. Jonui Jurkūnui, dr. B. Nemickui ir Elizabetho skyriaus pirm. P. Lanui ir jo talkininkams, Laisvės salės šeiminių už patalpas ir poniams už vaišingumą.

Suvažiavimą ir užkandžių progą pasitarimus sklandžiai pravedė pirmininkaudamas A. S. Trečiokas.

Koresp.

OMAHA

* ŽYGIO į Jungtines Tautas reikalams Omahos lietuviai iškėlė šiuos uždavinius: 1) Per bendruomenės apylinkės valdybą \$355; 2) Ramovėnų skyriaus valdybą per savo centrą 50 dol. 3) Medžiotojų - meškeriojų klubas Araz tiesiog komitetui New York'e -- 40 dol.

* LIETUVOS KARIUOMENĖS atkūrimo šventei paminėti, lapkričio 21 d. programą ruošia vietos Ramovės skyrius.

* LAPKRIČIO 27 D. Exchange Bldg. didžiojoje salėje ramovėnai rengia kultūrinį vakarą. Bus suvaizdinta trumpa komedija, dainuos vyrų oktetas, o prie pianino vėl pasirodys Omahos lietuvių vienintėlė -- Silvija Kazlauskaitė.

* VISIEMS lietuviškiems reikalams jautrus Ramovės skyrius kas metai Lietuvių Fondui skiria po 100 dol.

* ŠIUO METU Omahoje rengiamas pagyventi Lietuvių Fondo vaikų. Lietuvių Fondui Omahoje atstovauti sutiko Vincas Šarka.

* DĖL LABAI LĖTO Cudahy bendrovės perstorganizavimo, nemaža Omahos lietuvių jau daugiau kaip 6 mėn. yra likę bedarbiais.

BOSTON

BOSTONO LIETUVIAMS BŪTINA ŽINOTI

Lietuvių manifestacija lapkričio 13 d., šeštadienį, prasidės 12 val. MADISON SQUARE GARDEN, New York'e. Iš Bostono važiuojam samdytais autobusais, kurie išvyks tą pačią dieną 5-tą val. ryto nuo South Bostono Lietuvių Piliečių Klubu, 368 West Broadway, South Boston. Į New York'ą atvyksime 11 val. dieną. Manifestacija baigsis 5 val. vakaro. Dvi valandos skiriamos pietums, 7 val. vak. išvažiuojame atgal į Bostoną.

Prašome skubiai registruotis visus, taip pat ir atskirai savo automobiliais važiuojančius, šiose lietuvių įstaigose:

Kelivio redakcijoj — St. Jurgelėvičius, Baltic Florist — St. Minkus, Baltic Realty — Vytautas Stelmokas, Globe Parcel Service — J. Adomonis, Lietuvių Piliečių Klube — Pr. Mučinskas, Adv. Ant. Young — E. Street, Lietuvių Enriklopedijoj — Juozas Kapočius, Cosmos Parcel Corp. — Justas Vaičaitis.

Autobuso bilietas ten ir atgal vienam asmeniui 8 dol., kurie sumokami registruojantis. Studentams yra nuolaida ir kitos lengvatos. Jaunamečiams, vykstantiems su tėvais, pusė kainos.

Kiekvienas tiesos ir laisvės mylėtojas privalo įsijungti į šią manifestaciją savo auka ir asmeniniu dalyvavimu.

Bostono Lietuvių Bendruomenės vadovybė

BANKETAS BOSTONE

Lapkričio mėn. 7-tą dieną, 5-tą val. Baltų Sąjungos Bostono skyrius rengia savo tradicinį Baltų Draugystės Banketą, kuris įvyks Amerikos Lietuvių Piliečių Klubu trečio aukšto salėje (368 Broadway, So. Boston).

Programą išpildys estų solistė Liivi Naiser, latvių choreografinė šokių grupė vadovaujama Lidijos Abolinš ir lietuvių solistas Benediktas Povilavičius, kuriam akomponuos kompozitorius Julius Gaidelis.

Po vakarienės ir programos veiks įvairių gėrimų bufetas ir šokiai, grojant latvių orkestrui.

Savo gausiu dalyvavimu parodysim gražų bendradarbiavimą su bendro likimo kaimynais latviais ir estais.

Bilietus bus galima įsigyti prie įėjimo.

Tad iki malonaus pasimatymo bankete. (sk.)

• Jūrų skautų Nemuno tunto iškilminga sueiga įvyks lapkričio mėn. 6 d. (šeštadienį), 6 val. p. p. Tautinės Sąjungos namuose. atžymėti 4 metų veiklos sukaktį. Sueigon mielai kviečiami tėvai ir svečiai. Po sueigos vaišės ir jaunimui šokiai. B. K.

WATERBURY

• Popietė su Putnamo seselėmis: pobūvis su programa, vaišėmis ir k. lapkričio 7 d., sekmadienį, parapijos salėje nuo 2:30 val. p. p. Kviečiami visi.

Gera proga susipažinti su ta kongregacija, pasikalbėti su Nek. Pr. M. vienuolėmis ir suartėti su jų darbiais.

* JONAS ŠIMKUS, buvęs rašytojas, žurnalistas ir kultūrinis veiklio fronto veikėjas, vėliau vienas iš uoliausių kolaborantų su okupacine valdžia Lietuvoje, mirė Vilniuje spalio 28 d.

Dr. V. Paprockas, spalio 2 d. New York'e atšventęs 60 metų amž., sukaktį, tarp žarasiečių: brolio Petro ir Stepono Juozapavičiaus, atvykusio iš Toronto.